

Subventionerade anställningar

En översikt

Staffan Kornerud, Andreas Mångs & Henrik Olsson
Arbetsförmedlingen analys 2018:8

© Arbetsförmedlingen, 2018
Staffan Kornerud, Andreas Mångs & Henrik Olsson
Af-2018/0025 5979

Innehåll

1	Inledning	6
2	Vad är en subventionerad anställning?	8
3	Vilka subventionerade anställningar finns det?	9
4	Antalet personer i subventionerad anställning har fördubblats sedan 2010	10
5	Vilka har en subventionerad anställning idag?	12
6	20 000 personer fick arbete utan stöd 2017	13
6.1	Små förändringar under inledningen på 2018	15
7	Sammanfattning	17
8	Referenser	18
9	Bilaga	20
9.1	Översiktlig genomgång av tidigare forskning	20
9.2	Översikt av Arbetsförmedlingens anställningsstöd.	21
9.3	Särskilda insatser för personer med funktionsnedsättning.....	26
9.4	Översikt av Arbetsförmedlingens särskilda insatser.	27

1 Inledning

Utvecklingen på den svenska arbetsmarknaden har under de senaste åren varit mycket stark. Efter den kraftiga konjunkturedgången 2009 – då sysselsättningen föll tydligt samtidigt som arbetslösheten steg påtagligt – började konjunkturen och arbetsmarknaden återhämta sig redan under 2010. Allt sedan dess har utvecklingen på arbetsmarknaden karaktäriserats av en stadig och tydlig ökning av sysselsättningsgraden samtidigt som arbetslösheten fallit påtagligt. För att illustrera: sedan inledningen av 2010 har sysselsättningsgraden stigit från 73 procent till 79 procent medan arbetslösheten har minskat från omkring 9 till strax över 6 procent andra kvartalet 2018.¹

Oavsett konjunktur- och arbetsmarknadsläge finns det dock personer som, av olika anledningar, har svårt att hitta ett arbete. En grundläggande princip i den svenska arbetsmarknadspolitiken har därför under lång tid varit att *aktiva arbetsmarknadsåtgärder* – som syftar till att öka de arbetslösas chanser att hitta ett arbete – ska prioriteras framför passiva kontantstöd.²

Här utgör olika former av anställningar med ekonomiskt stöd en central del. I generella termer kan man säga att det finns två olika typer av lönesubventioner. Anställningar med ekonomiskt stöd finns dels för personer med funktionshinder som innebär någon nedsättning av arbetsförmågan, dels för personer som av andra orsaker har svårigheter att få arbete.

Till den förra kategorin hör anställning med lönebidrag, utvecklingsanställning och trygghetsanställning. Dessa stöd är emellertid inte i fokus för denna rapport.

Här fokuserar vi istället i första hand på Arbetsförmedlingens subventionerade anställningar för personer som av andra orsaker har svårigheter att få ett reguljärt arbete. Framst långtidsarbetslösa och nyanlända.

Vi gör en genomlysning av dessa stöd och studerar i vilken utsträckning de subventionerade anställningarna kan sägas utgöra en brygga till ett osubventionerat arbete. Detta gör vi genom att undersöka i vilken omfattning personer som avslutat en subventionerad anställning under 2015, 2016 eller 2017 hade ett osubventionerat arbete 90 dagar efter att den subventionerade anställningen avslutats.³

¹ SCB Arbetskraftsundersökningarna (AKU), avser personer 16-64 år. Säsongrensade och trendskattade värden.

² I korthet kan en aktiv arbetsmarknadspolitik beskrivas utbuds- eller efterfrågeinriktad. Utbudsinriktade åtgärder syftar till att stärka arbetskraftens värde på arbetsmarknaden, exempelvis genom arbetsmarknadsutbildning eller praktik. Efterfrågeinriktade åtgärder syftar till att öka efterfrågan på arbetskraft, till exempel genom olika typer av subventionerad anställning.

³ Inom ramen för begreppet "subventionerad anställning" ryms även de särskilda insatserna för personer med funktionsnedsättning som innebär nedsatt arbetsförmåga. Dessa insatser (lönebidrag för anställning, lönebidrag för utveckling i anställning, lönebidrag för trygghet i anställning sam offentligt skyddat arbete) har exkluderats från analysen.

Våra resultat visar att andelen personer som går från ett subventionerat arbete till ett osubventionerat arbete har ökat något mellan 2015 och 2017, från 26 till 29 procent. Detta mätt 90 dagar efter att den subventionerade anställningen avslutats.

Skillnaderna mellan könen är genomgående små, omkring en procentenhet. Desto påtagligare är skillnaderna mellan inrikes födda och utrikes födda. Särskilt tydlig är skillnaden mellan inrikes födda och personer som är födda utanför Europa. År 2017 var övergången från subventionerat till osubventionerat arbete 37 procent för inrikes födda medan den var 23 procent för utomeuropeiskt födda, mätt 90 dagar efter att den subventionerade anställningen avslutats.

På motsvarande sätt är andelen som övergår till ett osubventionerat arbete lägre bland personer med förgymnasial utbildning än bland dem med gymnasial eller eftergymnasial utbildning, 24 respektive 33 procent år 2017.

Ett intressant resultat är att övergången från subventionerat till osubventionerat arbete varierar avsevärt beroende på typ av subventionerad anställning. Andelen personer som övergår till arbete är betydligt högre bland dem som varit i ett nystartsjobb än bland personer som haft någon annan typ av subventionerad anställning, 37 respektive 7 procent år 2017.

Skillnaderna kan möjligen i viss mån förklaras av att ett nystartsjobb ofta följer på något annat subventionerat arbete, vilket i sin tur ofta föregåtts av andra stödinsatser. Resultatet pekar på vikten av en kedja av insatser för att personer som står längre ifrån arbete, exempelvis långtidsarbetslösa och nyanlända, ska kunna etablera sig på arbetsmarknaden.

En annan del av förklaringen kan vara att nystartsjobb inte kräver någon *arbetsmarknadspolitisk bedömning*. Arbetsgivaren ansöker i själv om nystartsjobb hos Arbetsförmedlingen. Den arbets sökande ska också själv visa att hen kvalificerar sig för nystartsjobb. Stödet beviljas om arbetsgivaren och den arbets sökande uppfyller de allmänna villkoren. Arbetsförmedlingen kan därför inte prioritera dem som står längst ifrån arbetsmarknaden, något som kan bidra till att en högre andel övergår till osubventionerat arbete från nystartsjobb jämfört med andra typer av subventionerade anställningar.

Vi kan också konstatera att tidigare forskning visat att subventionerade anställningar är en viktig pusselbit för att fler personer som står längre från arbete ska få en chans på arbetsmarknaden. Genom en subventionerad anställning erhålls exempelvis arbetslivserfarenhet, språkträning och nätverk vilket förbättrar chanserna arbetsmarknaden.

De nya introduktionsjobben⁴ framstår därför som en viktig komponent i arbetet med att få fler långtidsarbetslösa och nyanlända i arbete. Introduktionsjobben innebär i allt väsentligt en enklare och mer enhetlig hantering av de subventionerade

⁴ Introduktionsjobben infördes den 1 maj 2018. Målgruppen utgörs av långtidsarbetslösa och nyanlända.

anställningarna. Det betyder att förutsättningarna för fler arbetsgivare ska nyttja subventionerade anställningar förbättras.

Anställningar med stöd kan dock innebära undanträngning av reguljära anställningar i form av dödvikts- och substitutionseffekter. Substitutionseffekten innebär att den person som kvalificerar sig för en subventionerad anställning anställs istället för en annan person. Detta behöver inte vara ett problem eftersom det kan finnas anledning att med hjälp av en subvention öka vissa grupper jobbmöjligheter på bekostnad av andra (starkare) grupper. Dödviktseffekter uppstår om arbetsgivare anställer samma person med stöd som hen skulle ha anställt även utan stödet. En annan negativ effekt som kan uppstå är inlåsnings effekter. Inlåsnings effekter uppstår i detta fall om stödet innebär att den jobbsökande och/eller Arbetsförmedlingen minskar sina ansträngningar att hitta ett arbete utan lönesubvention.

En förutsättning för att kunna få en subventionerad anställning är att den arbetssökande har en så låg produktivitet att personen inte kan förväntas få ett arbete med marknadsmässig lön. Inlåsnings effekten bör därmed inte uppstå på kort sikt. Över tid syftar dock stödet till att ge individen möjlighet att återfå sin produktivitet. Om stödet ges under en längre period än nödvändigt kan alltså inlåsnings effekter uppstå. En stor utmaning för arbetsmarknadspolitiken är följaktligen att utforma lönekostnadssubventioner så att inlåsnings- och dödviktseffekter undviks samtidigt som de ändamålsenliga substitutionseffekterna är tillräckligt stora.

2 Vad är en subventionerad anställning?

En subventionerad anställning kan definieras som en anställning med stöd i form av ekonomisk kompensation till arbetsgivaren där hela eller delar av lönekostnaden subventioneras. Detta antingen via bidrag eller skattekreditering.

Vissa av de subventionerade anställningarna är reserverade för personer med nedsatt arbetsförmåga. Hos Arbetsförmedlingen benämns denna typ av subventionerade anställningar som ”särskilda insatser för personer med funktionsnedsättning som innebär nedsatt arbetsförmåga”. Övriga subventionerade anställningar har inte denna inriktning, utan är främst avsedda för långtidsarbetslösa eller nyanlända.

En subventionerad anställning är alltså inte generellt tillgänglig för alla inskrivna arbetslösa utan omgärdas av vissa villkor som måste vara uppfyllda. Respektive stöd har tydligt definierade *målgrupper*. Exakt vilka målgrupperna är och hur villkoren ser ut kan variera något över tid och mellan olika stöd. Se avsnitt 3 samt bilaga 9.2 för mer detaljer.

Som nämndes tidigare fokuserar vi i denna rapport i första hand på subventionerade anställningar som är avsedda personer som andra orsaker står längre från arbete, ofta långtidsarbetslösa eller nyanlända. En kortare genomgång av de insatser som riktar sig till personer med funktionsnedsättning ges dock i bilaga 9.3.

3 Vilka subventionerade anställningar finns det?

Genom åren har det förekommit en rad olika subventionerade anställningar som varierat både vad gäller utformning, omfattning och målgrupper.⁵ Stöd försvinner och tillkommer för att nå nya målgrupper och behov. Likaså förändras existerande stöds målgrupper över tid.

Tabellen nedan beskriver summariskt vilka subventionerade anställningar som fanns år 2017 (exkluderat särskilda insatser för personer med funktionsnedsättning). En mer detaljerad beskrivning finns i bilaga 9.2.

Tabell 1. Översikt av subventionerade anställningar, år 2017

Stöd	Infört	Målgrupp	Subventionsgrad
Särskilt anställningsstöd	2000	Personer som varit i jobb- och utvecklingsgarantin i sex månader samt ungdomar (18-24 år) som varit 15 månader i jobbgaranti för ungdomar.	80 % av lönen, högst 970 kr/dag.
Förstärkt särskilt anställningsstöd	1999	Personer som deltagit i jobb- och utvecklingsgarantin i 450 dagar eller mer.	80 % av lönen, högst 970 kr/dag.
Instegsjobb	2007	Personer som beviljats uppehållstillstånd under de senaste 36 månaderna.	80 % av lönen, högst 970 kr/dag.
Extratjänst / modernt beredskapsjobb	2015/2017	Personer som deltagit i jobb- och utvecklingsgarantin i 450 ersättningsdagar samt personer inom .	100 % av lönen, max 20 000/mån.
Yrkesintroduktionsanställning	2014	Unga, nyanlända och långtidsarbetslösa med formell utbildning men utan yrkeserfarenhet.	Lön reduceras med utbildnings- / handledningsandel.
Traineejobb	2015	Ungdomar 20-24 år, nyanlända och långtidsarbetslösa.	85 %, högst 510 kr/dag inom välfärd. 50 %, högst 300 kr/dag inom brist.
Nystartsjobb	2007	Personer som är 20 år, anmälda vid Af och som på heltid sedan minst ett år har varit arbetslösa eller deltagit i arbetsmarknadspolitiskt program, haft ett skyddat arbete hos Samhall, varit arbetslösa och fått ekonomiskt bistånd från socialtjänsten, fått sjukpenning, rehabiliteringspenning eller sjuk- och aktivitetsersättning, eller som omfattas av en kombination av förhållandena ovan.	Arbetsgivaren får reducerad arbetsgivaravgift med 1, 2 eller 2,5 gånger. Lönetak på 20 000 kr/mån.

Källa: Arbetsförmedlingen

Som framgår av genomgången har de olika stöden delvis (eller helt) olika målgrupper. De skiljer dessutom åt vad gäller subventionsgrader, omfattning och allmänna villkor. Det innebär ett komplicerat och svåröverblickat system för såväl arbetsförmedlare som arbetsgivare, något som potentiellt håller tillbaka

⁵ Se Forslund (2018) för en översikt av tidigare typer av subventionerade anställningar.

användningen av subventionerade anställningar. På grund av svår genomträngliga system är det alltså möjligt att subventionerade anställningar har underutnyttjats.

För att förenkla hanteringen av subventionerade anställningar – och därmed förbättra förutsättningarna för att fler personer som står långt ifrån arbetsmarknaden ska kunna ta del av sådana – infördes *introduktionsjobb* den 1 maj 2018.

Introduktionsjobben ersätter särskilt anställningsstöd, förstärkt särskilt anställningsstöd, traineejobb (brist och välfärd) samt instegsjobb. Extratjänster, moderna beredskapsjobb, yrkesintroduktionsanställning samt nystartsjobb finns dock även fortsättningsvis kvar.

Tabell 2. De nya introduktionsjobben

Stöd	Infört	Målgrupp	Subventionsgrad
Introduktionsjobb	2018	Deltagare i jobb- och utvecklingsgarantin. Ungdomar som har fyllt 20 år och deltagit i jobbgaranti för ungdomar i sammanlagt 200 dagar som det kan lämnas ersättning för samt nyanlända.	80 % av lönen, högst 20 000 kr/mån.

Källa: Arbetsförmedlingen

De nya introduktionsjobben innebär i allt väsentligt en enklare och mer enhetlig hantering av de subventionerade anställningarna. Det betyder att förutsättningarna för att fler arbetsgivare ska nyttja subventionerade anställningar förbättras och att risken för fel minskar.

Att fler personer med svag förankring på arbetsmarknaden får möjlighet att ta del av subventionerade anställningar framstår som angeläget. Detta inte minst mot bakgrund av att tidigare forskning, såväl svensk som internationell, pekar på att olika typer av anställningssubventioner har positiva effekter (om än i varierande grad) på deltagarnas möjligheter att komma i arbete.⁶

4 Antalet personer i subventionerad anställning har fördubblats sedan 2010

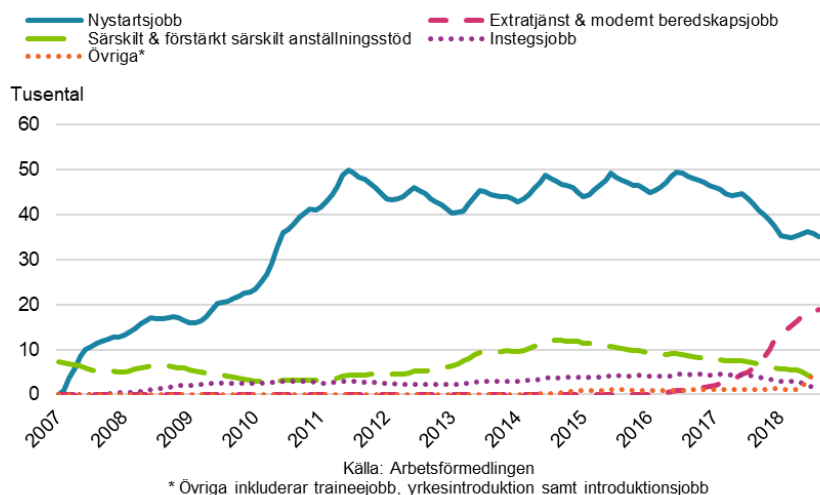
Antalet personer med subventionerad anställning har ökat påtagligt sedan 2010, från närmare 30 000 vid inledningen av 2010 till omkring 64 000 i augusti 2018.⁷ Antalet har alltså mer än fördubblats under perioden. En säsongrensad och trendsattad serie visar emellertid på en förhållandevis stabil utveckling sedan 2014, då antalet har pendlat på en nivå runt 60 000. Detta innebär att utvecklingen för de subventionerade anställningarna inte förklarar de senaste årens starka tillväxt av

⁶ Se t.ex. Calmfors m.fl. (2002) eller Martin & Grubb (2001). En översiktlig genomgång av några tidigare studier finns i bilaga 9.1.

⁷ Avser särskilt och förstärkt särskilt anställningsstöd, nystartsjobb, instegsjobb, extratjänst och modernt beredskapsjobb, nystartsjobb, yrkesintroduktionsanställning samt introduktionsjobb.

sysselsättningen. Den starka tillväxten av nya jobb förklaras istället av en mycket god efterfrågan på arbetskraft.

Antal personer 16-64 år i subventionerad anställning, jan. 2007 - aug. 2018

Bakom ökningen av antalet personer i subventionerad anställning ligger bland annat att antalet inskrivna arbetslösa som står längre ifrån arbetsmarknaden ökat sedan 2010. Jämförs augusti 2010 med samma månad i år har antalet stigit med 41 000 personer, från 217 000 till 258 000.⁸ Parallellt har övriga inskrivna arbetslösa minskat med över 100 000 personer, från 190 000 till 83 000.

Den förändring som skett av sammansättningen av inskrivna arbetslösa, där såväl antalet som andelen personer som står längre ifrån arbetsmarknaden ökat, innebär ett större behov av insatser för att öka anställningsbarheten för fler arbetslösa. Exempelvis genom olika typer av subventionerade anställningar.

Det enskilt största stödet under den observerade perioden är *nystartsjobb*. Efter införandet ökade antalet personer i nystartsjobb trendmässigt till omkring som mest omkring 50 000 personer vid halvårsskiftet 2011. Därefter stabiliserades antalet på omkring 45 000 personer. Sedan hösten 2017 har dock antalet personer i nystartsjobb minskat till en nivå på omkring 35 000. Nedgången kan i hög grad förklaras av att ett antal förändringar i regelverket för nystartsjobb genomfördes under 2017.⁹

⁸ Arbetsförmedlingen benämner ofta dessa arbetssökande som *inskrivna arbetslösa med utsatt ställning*. Till dessa hör arbetslösa som saknar gymnasieutbildning, arbetslösa som är födda utanför Europa, arbetslösa som är 55 år eller äldre, samt personer med funktionsnedsättning som innebär nedsatt arbetsförmåga. Läs mer i Arbetsförmedlingen (2018a).

⁹ Läs mer om nystartsjobb i Arbetsförmedlingen (2018b).

Antalet personer i *extratjänst* har ökat tydligt sedan andra halvan av 2017 och i augusti 2018 hade omkring 16 400 personer en extratjänst. Det gör extratjänster till den numera näst största typen av subventionerad anställning.¹⁰

Det *särskilda anställningsstödet* infördes år 2000 och medan det *förstärkta särskilt anställningsstöd* infördes året innan, alltså 1999.¹¹ Under den observerade perioden var antalet i dessa stöd som högst vid halvårsskiftet 2014 då antalet var omkring 12 000 personer. Sedan dess antalet gradvis fallit, till omkring 3 300 personer i augusti 2018.

Antalet personer i *modernt beredskapsjobb* har stigit gradvis sedan införandet och var i augusti 2018 omkring 2 400 personer. *Yrkesintroduktionsanställning* hade som mest omkring 1 200 deltagare i augusti 2015. Därefter har antalet fallit till omkring 700 personer. Antalet personer i *instegsjobb* var som högst under tredje kvartalet 2016, då antalet uppgick till 4 500. Därefter har antalet gradvis minskat, till omkring 1 000 personer i augusti 2018. *Traineejobben* (brist och välfärd) har allt sedan införandet haft ett blygsamt antal deltagare, omkring 500 personer som mest i slutet av 2017.

Som beskrivits tidigare ersätter *introduktionsjobben* särskilt och förstärkt anställningsstöd, traineejobben samt instegsjobben. I augusti 2018 var antalet personer i introduktionsjobb omkring 4 200.

5 Vilka har en subventionerad anställning idag?

Som beskrivits tidigare omgärdas de subventionerade anställningarna av vissa villkor och riktar sig till specifika målgrupper, i allmänhet långtidsarbetslösa och nyanlända. Detta återspeglar vilka som har en subventionerad anställning.

Relativt sammansättningen av inskrivna arbetslösa är män sammantaget överrepresenterade i subventionerade anställningar. Ett undantag är extratjänster där könsfördelningen är betydligt jämnare. Män och kvinnor svarar för ungefär 50 procent vardera av extratjänsterna.

Vidare är personer födda utanför Europa och personer med förgymnasial utbildning överrepresenterade bland personer med subventionerad anställning. Det kan dels kopplas till att nyanlända är en central målgrupp för de subventionerade anställningarna, dels till att personer med utomeuropeisk bakgrund eller kort utbildning oftare än andra fastnar långtidsarbetslöshet – ett andra centralt villkor för att vara aktuell för en subventionerad anställning.

Omkring 28 procent, av dem som hade en subventionerad anställning (exklusive nystartsjobb och yrkesintroduktionsanställning) i augusti 2018 hade varit inskrivna på Arbetsförmedlingen utan arbete i mer än tre år, räknat från första

¹⁰ Läs mer om extratjänster i Arbetsförmedlingen (2018c).

¹¹ År 1999 ersatte allmänt respektive förstärkt anställningsstöd det tidigare anställningsstödet.

inskrivningstillfället. Omkring 23 procent hade varit inskrivna mellan ett och två år medan 31 procent varit inskrivna i mindre än ett år.

Det är dock stora skillnader mellan inrikes och utrikes födda, vilket följer av hur målgrupperna är definierade. Bland inrikes födda med subventionerad anställning hade 44 procent varit inskrivna i tre år eller mer, räknat från första inskrivningstillfället. Bland utrikes födda var motsvarande andel 23 procent.

En betydande andel av de inrikes födda i subventionerad anställning har dessutom mycket långa tider som inskriven arbetslös utan arbete. I september 2018 hade omkring 18 procent varit inskrivna i fyra år eller mer. Bland utrikes födda med subventionerad anställning var motsvarande andel omkring 13 procent.

Tabell 3. Personer med subventionerad anställning och inskrivna arbetslösa, augusti 2018

	Subventionerad anställning (nystartsjobb och övriga anställningsstöd)	Inskrivna arbetslösa (öppet arbetslösa eller sökande i program med aktivitetsstöd)
Antal	62 600	342 000
<i>Varav andel (%)</i>		
Kvinnor	34 % (21 500)	48 % (164 500)
Män	66 % (41 100)	52 % (177 500)
Inrikes födda	23 % (14 400)	42 % (142 000)
Födda i Europa (utanför Sverige)	8 % (4 800)	11 % (36 100)
Födda utanför Europa	69 % (43 400)	48 % (163 900)
Förgymnasial utbildning	42 % (26 200)	35 % (120 400)
Gymnasial utbildning	33 % (20 500)	37 % (125 200)
Eftergymnasial utbildning	25 % (15 900)	28 % (96 400)
Nyanlända	29 % (18 200)	20 % (66 900)

Källa: Arbetsförmedlingen

6 20 000 personer fick arbete utan stöd 2017

Arbetsförmedlingens statistik visar att närmare 69 000 personer avslutade en subventionerad anställning under 2017. Av dessa hade 29 procent, 20 000 personer, fått ett arbete utan stöd 90 dagar efter att den subventionerade anställningen avslutats. Det är en ökning med tre procentenheter sedan 2015 och fyra procentenheter högre än 2016.

Tabell 4. Andel som fått arbete utan stöd 90 dagar efter avslutad subventionerad anställning, 2015-2017

	2015	2016	2017
Arbete utan stöd	26 %	25 %	29 %

Källa: Arbetsförmedlingen

Resultaten visar små skillnader mellan könen i andelen som övergår till ett osubventionerat arbete. År 2017 var andelarna 30 procent för kvinnor och 29 procent för män. Det är dock en högre andel inrikes födda än utrikes födda som har ett osubventionerat arbete 90 dagar efter att den subventionerade anställningen avslutats. Särskilt tydlig är skillnaden mellan inrikes födda och personer som är födda utanför Europa. År 2017 var andelarna som övergått till arbete (90 dagar efter att den subventionerade anställningen avslutats) 37 respektive 23 procent.

På motsvarande sätt är andelen som övergår till ett osubventionerat arbete lägre bland personer med kort utbildning än bland dem med längre utbildning. Bland personer med förgymnasial utbildning hade 24 procent ett osubventionerat arbete 90 dagar efter att den subventionerade anställningen tagit slut. Det kan jämföras med 33 procent bland dem med gymnasial eller eftergymnasial utbildning

Det är dock stora skillnader beroende på om en person haft ett nystartsjobb eller varit i någon annan subventionerad anställning (särskilt anställningsstöd, förstärkt särskilt anställningsstöd, traineejobb, instegsjobb eller extratjänst). Andelen som övergår ett osubventionerat arbete är tydligt högre bland dem som avslutat ett nystartsjobb än bland övriga, 37 jämfört med 7 procent.¹²

Tabell 5. Andel som fått arbete utan stöd 90 dagar efter avslutat subventionerat arbete, 2017

	Subventionerad anst. inkl. nystartsjobb	Subventionerad anst. exkl. nystartsjobb	Nystartsjobb
Totalt	29 %	7 %	37 %
Kvinnor	30 %	8 %	37 %
Män	29 %	7 %	37 %
Inrikes födda	37 %	10 %	45 %
Utrikes födda (samtliga)	25 %	6 %	32 %
Utomeuropeiska födda	23 %	6 %	30 %
Förgymnasial utbildning	24 %	6 %	31 %
Gymnasial utbildning	33 %	9 %	40 %
Eftergymnasial utbildning	33 %	8 %	40 %

Källa: Arbetsförmedlingen

En potentiellt viktig förklaringsfaktor bakom de stora skillnaderna är att det är förhållandevis vanligt att gå från ett anställningsstöd till ett nystartsjobb, vilket omkring 29 procent gör. Anställningsstödet följer i sin tur ofta dessutom på en eller flera andra tidigare insatser. Detta tyder på att för att personer som står långt från arbetsmarknaden ska kunna konkurrera om ett arbete krävs ofta en längre kedja av på varandra följande insatser.

¹² Resultaten är i linje med vad som framkommer i Statskontoret (2011) och i Arbetsförmedlingen (2018d)

Tabell 6. Andel som fått arbete med eller utan stöd, nystartsjobb, åter blivit inskriven som arbetslös 90 dagar efter avslutad subventionerad anställning, 2017

	Arbete utan stöd	Arbete med stöd	Nystartsjobb	Inskrivna arbetslösa	Övriga
Subventionerad anställning <u>exkl.</u> nystartsjobb	7 %	12 %	29 %	43 %	9 %
Nystartsjobb	37 %	2 %	7 %	44 %	11 %

Källa: Arbetsförmedlingen

6.1 Små förändringar under inledningen på 2018

En jämförelse av utvecklingen under årets fem inledande månader med samma period föregående visar på en tämligen stabil utveckling. Hittills i år (till och med maj) har omkring 8 procent av de som avslutat en subventionerad anställning exklusive nystartsjobb övergått till ett osubventionerat arbete, vilket är i nivå med samma period för ett år sedan.

Andelen som övergått till arbete 90 dagar efter avslutat nystartsjobb är också i det närmaste oförändrad. För årets fem inledande månader uppgår andelen till omkring 38 procent, vilket alltså är i nivå med inledningen av 2017.

Tabell 7. Andel som fått arbete utan stöd 90 dagar efter avslutat subventionerat arbete per typ av stöd, 2018* och 2017*

	2018*		2017*	
	Andel	Antal	Andel	Antal
Nystartsjobb	38 %	6 771	38 %	8 090
Särskilt anställningsstöd	9 %	169	10 %	211
Extratjänst	8 %	155	9 %	30
Instejsjobb	6 %	154	6 %	187
Traineejobb	24 %	60	21 %	18
Förstärkt särskilt anställningsstöd	6 %	52	6 %	86
Modernt beredskapsjobb	14 %	40	18 %	2
Introduktionsjobb	11 %	1	-	-
Totalt, <u>exkl.</u> nystartsjobb	8 %	631	8 %	534
Totalt, <u>inkl.</u> nystartsjobb	29 %	7 402	31 %	8 624

* Avser perioden januari – maj respektive år.

Källa: Arbetsförmedlingen

Sammantaget för nystartsjobb och övriga anställningar har dock andelen som övergår till arbete därmed minskat med två procentenheter jämfört med fjolåret. Det förklaras i hög grad av att nystartsjobben nu utgör en något mindre andel av de

subventionerade anställningarna jämfört med för ett år sedan. Det gäller totalt och även för de anställningar som avslutas. Under perioden januari – maj 2017 utgjorde nystartsjobben omkring 75 procent av de avslutade subventionerade anställningarna. I år har den andelen minskat till 71 procent.

7 Sammanfattning

I denna korta rapport har vi gjort en genomlysning av subventionerade anställningar och följt upp i vilken utsträckning personer haft en osubventionerad anställning 90 dagar efter att den subventionerade anställningen avslutats.

Det vi kan se är att andelen som går från subventionerat till osubventionerat arbete har ökat något under åren 2015–2017, från 26 till 29 procent. Skillnaderna mellan könen är genomgående små. Desto tydligare är skillnaderna mellan utrikes födda (framförallt personer som födda utanför Europa) och inrikes födda samt mellan personer som saknar gymnasieutbildning och personer som har längre utbildning.

Samtidigt framkommer stora och betydande skillnader beroende på om en person har haft ett nystartsjobb eller ett annat anställningsstöd. Bland personer som avslutade ett nystartsjobb under 2017 hade 37 procent (90 dagar senare) ett osubventionerat arbete. Det kan jämföras med 7 procent bland dem som avslutade någon annan typ av subventionerad insats.

En del av förklaringen bakom de stora skillnaderna kan vara att ett nystartsjobb ofta följer på något annat subventionerat arbete. Nära en tredjedel av dem som avslutar en subventionerad anställning (förutom nystartsjobb) går vidare till ett nystartsjobb. Den subventionerade anställningen har i sin tur ofta föregåtts av andra stödinsatser. Det tyder på att för många personer som står längre ifrån arbete, exempelvis långtidsarbetslösa och nyanlända, krävs en kedja av insatser för att förbättra chansen till en etablering på arbetsmarknaden.

En annan del av förklaringen kan vara att nystartsjobb inte kräver någon arbetsmarknadspolitisk bedömning. Arbetsförmedlingen kan därför inte prioritera dem som står längst ifrån arbetsmarknaden, något som potentiellt bidrar till att en högre andel övergår till osubventionerat arbete från nystartsjobb jämfört med andra typer av subventionerade anställningar.

Avslutningsvis kan man också konstatera att tidigare forskning visat att subventionerade anställningar är en viktig pusselbit för att fler personer som står längre från arbete ska få en chans på arbetsmarknaden. Genom en subventionerad anställning erhålls värdefull arbetslivserfarenhet, språkträning och nya nätverk vilket förbättrar chanserna arbetsmarknaden.

De nya introduktionsjobben framstår därför som en viktig komponent i arbetet med att få fler långtidsarbetslösa och nyanlända i arbete. Introduktionsjobben innebär i allt väsentligt en enklare och mer enhetlig hantering av de subventionerade anställningarna. Det betyder att förutsättningarna för fler arbetsgivare ska nyttja subventionerade anställningar förbättras.

8 Referenser

Arbetsförmedlingen, (2018a). *Arbetsmarknadsutsikterna våren 2018 – prognos för arbetsmarknaden 2018-2019*. Stockholm, Arbetsförmedlingen. Arbetsförmedlingen Analys 2018:3.

Arbetsförmedlingen, (2018b). *Perspektiv på subventionerade anställningar – en fördjupad analys av effekterna av det ändrade regelverket för nystartsjobb*. Stockholm, Arbetsförmedlingen.

Arbetsförmedlingen, (2018c). *Extratjänster – en översikt*. Stockholm, Arbetsförmedlingen.

Arbetsförmedlingen, (2018d). *Årsredovisning 2017*. Stockholm, Arbetsförmedlingen.

Behrenz L. & M. Hammarstedt, (2014). *Utvärdering av nystartsjobb i Växjö kommun*. Linnaeus University Centre for Labour Market and Discrimination Studies. Working paper 2014:16.

Calmfors L., Forslund A. & M. Hemström, (2002). *Vad vet vi om den svenska arbetsmarknadspolitikens sysselsättningseffekter?* Uppsala, IFAU. Rapport 2002:8.

Carling K. & K. Richardson, (2001). *The relative efficiency of labour market programs”. Swedish experience from the 1990s*. Uppsala, IFAU. Working paper 2001:2.

Dorsett R., (2006). *The new deal for young people: effect on the labour market status of young men*. Labour Economics, 13(3):405–422.

Forslund A., (2018). *De svenska subventionerade anställningarna*. I red. Bergström A. & L. Calmfors ”Framtidens arbetsförmedling – sammanfattande slutsatser”, Uppsala, FORES.

Forslund A., Johansson P. & L. Lindqvist, (2004). *Employment subsidies – a fast lane from unemployment to work?* Uppsala, IFAU. Working Paper 2004:18.

Gerfin M., Lechner M. & H. Steiger, (2002). *Does subsidised temporary employment get the unemployed back to work? An econometric analysis of two different schemes*. IZA Discussion Paper No. 606, October 2002.

Martin J. P. & Grubb D., (2001). *What works and for whom: A review of OECD countries' experiences with active labour market policies*. Swedish Economic Policy Review 8(2):9-56.

Jaenichen U. & Stephan G., (2011). *The effectiveness of targeted wage subsidies for hard-to-place workers*. Applied Economics, 43(10):1209-1225.

Liljeberg L., Sjögren A. & J. Vikström, 2012. *Leder nystartsjobben till högre sysselsättning?* Uppsala, IFAU. Working paper 2012:6.

Sianesi B., (2004). *An evaluation of the Swedish system of active labour market programmes in the 1990s*. The Review of Economics and Statistics, 86(1):133–155.

Sianesi B., (2008). *Differential effects of active labour market programs for the unemployed*. Labour Economics, 15(3):392–421.

Statskontoret, (2011). *Subventionerade anställningar – en kartläggning*. Stockholm, Statskontoret, Rapport 2011:34.

9 Bilaga

9.1 Översiktlig genomgång av tidigare forskning

Ett antal studier, såväl svenska som internationella, pekar på att olika typer av anställningssubventioner har positiva effekter på deltagarnas möjligheter att komma i arbete. Hur stora effekterna är varierar emellertid mellan olika studier.

I studier av Fredriksson och Johansson (2004) samt Forslund m.fl. (2004) skattas effekter på utflödena från långtidsarbetslöshet av anställningsstöd. Resultaten i bägge studierna indikerar att subventionering av arbetsgivares lönekostnader har en positiv effekt på sannolikheten för långtidsarbetslösa att få jobb.

Carling och Richardson (2001) jämför istället olika arbetsmarknadspolitiska program med avseende på hur lång tid det tar innan 50 procent av deltagarna har jobb. Deras resultat var förmånligast för program som erbjöd lönekostnadssubvention samt för yrkesutbildning i klassrum.

Sianesi (2004, 2008) jämför effekter på utfallet av *sökande efter arbete* bland deltagare i svenska arbetsmarknadspolitiska program. Enligt resultaten var lönekostnadssubvention det enda som ökade sannolikheten för deltagare jämfört med icke-deltagare att få och (under en uppföljningsperiod) behålla ett jobb.

Gerfin m.fl. (2002) jämför två schweiziska arbetsmarknadspolitiska program, ett där arbetsgivare kunde beviljas en tidsbegränsad lönesubvention och ett ”klassiskt” sysselsättningsprogram. De fann att deltagande i programmet med lönesubventionen gav en större positiv effekt på arbetsmarknadsutfallet än jämförelseprogrammet. Deltagare i det jämförelseprogrammet skulle ha haft större framgång i sitt arbetssökande om de i stället haft en tidsbegränsad lönesubvention.

Dorsett (2006) visar att för brittiska ungdomar 18–24 år som haft arbetslöshetsersättning ett halvår eller längre så var lönekostnadssubventioner mer framgångsrika än andra arbetsmarknadspolitiska program när det gällde att bryta arbetslösheten.

Jaenichen och Stephan (2011) undersöker effekten av lönesubventioner i Tyskland. Studien visar på betydande effekter av lönesubventionen på sysselsättningsmöjligheterna för deltagarna. Tre år efter starten av lönesubventionen var andelen sysselsatta 25-42 procent högre i försöksgruppen än i jämförelsegruppen.

Sjögren och Vikström (2012) studerar nystartsjobb och finner till tydliga effekter av subventionerade anställningar. Enligt resultaten i studien innebär ett nystartsjobb mellan 15 och 20 procents ökad jobsannolikhet. Effekterna avtar dock över tid.

Hammarstedt och Behrenz (2014) utvärderar nystartsjobben i Växjö kommun. I likhet med Liljeberg, Sjögren och Vikström (2015) pekar resultaten även i denna studie på att nystartsjobben har en positiv effekt på deltagarnas möjligheter att få arbete.

9.2 Översikt av Arbetsförmedlingens anställningsstöd.

Särskilt anställningsstöd

Målgruppen för särskilt anställningsstöd är:

- Personer som sedan sammanlagt sex månader deltar i jobb- och utvecklingsgarantin.
- Personer som har anvisats till jobb- och utvecklingsgarantin efter att ha deltagit i jobbgarantin för ungdomar i 15 månader.

Stödet lämnas med 80 procent av lönekostnaden, dock högst 970 kronor per arbetad dag. Ekonomiskt stöd för handledning lämnas under olika förutsättningar. För arbetssökande som sedan sex månader deltar i jobb- och utvecklingsgarantin lämnas ett stöd för handledning med 50 kronor per dag under de första tre månaderna.

Ett beslut om särskilt anställningsstöd kan tas för upp till 12 månader. Om anställningen är kortare än 12 månader lämnas stödet så länge anställningen pågår. Efter en period om 12 månader kan ett beslut om förlängning göras för upp till högst 12 månader.

Förstärkt särskilt anställningsstöd

Regler och villkor motsvarar i huvudsak vad som gäller för det särskilda anställningsstödet. Skillnaden består i att det förstärkta särskilda anställningsstödet riktas mot arbetssökande som har deltagit i jobb- och utvecklingsgarantin i minst 450 dagar. Därutöver lämnas handledningsstöd med 150 kronor per arbetsdag de första tre månaderna och därefter med 100 kronor per arbetad dag.

Instegsjobb

Målgruppen för instegsjobb är:

- Personer som har en pågående etableringsplan hos Arbetsförmedlingen, eller under de senaste 12 månaderna har avslutat sin etableringsplan, eller inom de senaste 36 månaderna - beviljats uppehållstillstånd kvalificerande för traineejobb, eller - har ett uppehållskort i egenskap av familjemedlem till en EU/EES- medborgare.

För att bli anvisad instegsjobb ska stödtiden inkludera både anställning och studier i svenska för invandrare (SFI), motsvarande utbildning vid folkhögskola enligt skollagen, alternativt yrkessvenska eller svenska som andraspråk

Stödet lämnas med 80 procent av lönekostnaden, dock högst 970 kronor per arbetad dag. Ekonomiskt stöd för handledning lämnas under de tre inledande månaderna med 50 kronor per dag.

Ett beslut får fattas för högst 6 månader i taget. Sammanlagt kan särskilt anställningsstöd i form av instegsjobb lämnas under högst 24 månader inom 36 månader sedan sökande har fått uppehållstillstånd. För anställningar som överstiger 50 procent får stödet lämnas i högst 12 månader.

Traineejobb brist och traineejobb välfärd

Målgruppen för traineejobb utgörs av:

- Ungdomar som har fyllt 20 men inte 25 år och under en ramtid på 6 månader varit arbetslös på heltid under minst 3 månader och riskerar långtidsarbetslöshet.
- Långtidsarbetslösa som har fyllt minst 25 år och under en ramtid om 15 månader varit arbetslös på heltid i totalt 12 månader, varav de senaste 6 månaderna ska ha varit sammanhängande.
- Personer som har en pågående etableringsplan hos Arbetsförmedlingen, eller under de senaste 12 månaderna har avslutat sin etableringsplan, eller inom de senaste 36 månaderna - beviljats uppehållstillstånd kvalificerande för traineejobb, eller - har ett uppehållskort i egenskap av familjemedlem till en EU/EES- medborgare.

Traineejobb är en anställning, antingen inom välfärdssektorn eller inom ett bristyrke, som kombineras med en reguljär yrkesutbildning på minst 25 procent. Traineejobb kan beviljas för en bidragsperiod upp till 12 månader. Anställningens och utbildningens längd avgör besluts längden. Om utbildningen är kortare än 12 månader tas beslut om stöd motsvarande utbildningens längd. Ekonomiskt stöd för handledning lämnas med 100 kronor per dag för traineejobb inom välfärdssektorn.

För traineejobb inom välfärdssektorn kan bidragsperioden förlängas med upp till ytterligare 12 månader om det behövs för att studier ska kunna slutföras att kombinera yrkesutbildning med ett arbete på deltid inom samma yrkesområde för att få formell kompetens inom de yrken där det finns en efterfrågan på arbetskraft.

För jobb inom välfärdssektorn utgår en subvention om 85 procent av lönekostnaden upp till 510 kronor per arbetad dag för en anställning motsvarande 50 procent av heltid. Vid en förlängning efter 12 månader gäller subventionen för 50 procent av lönekostnaden upp till 300 kronor per arbetad dag.

För jobb inom ett bristyrke utgår en subvention om 50 procent av lönekostnaden upp till 300 kronor per dag för en anställning motsvarande 50 procent av heltid. Bristyrken definieras av Arbetsförmedlingen och kan variera mellan olika regioner.

Introduktionsjobb

Introduktionsjobben ersätter, från och med den 1 maj 2018, de fem ovan beskrivna anställningsstöden (särskilt anställningsstöd, förstärkt särskilt anställningsstöd, instegsjobb, traineejobb brist och traineejobb välfärd).

Målgruppen för introduktionsjobb utgörs av:

- Deltagare i jobb- och utvecklingsgarantin.
- Ungdomar som har fyllt 20 år och deltagit i jobbgaranti för ungdomar i sammanlagt 200 dagar som det kan lämnas ersättning för.

- Personer som har en pågående etableringsplan hos Arbetsförmedlingen, eller under de senaste 12 månaderna har avslutat sin etableringsplan, eller inom de senaste 36 månaderna - beviljats uppehållstillstånd kvalificerande för traineejobb, eller - har ett uppehållskort i egenskap av familjemedlem till en EU/EES- medborgare.

Stödet lämnas månadsvis med 80 procent av lönekostnaden genom att arbetsgivarens skattekonto krediteras. Endast den del av bruttolönen som vid heltidsarbete uppgår till högst 20 000 kronor per månad och avgifter som ska betalas på denna del, ligger till grund för stödet. Introduktionsjobb kan kombineras med utbildning eller andra insatser när detta behövs och om det i övrigt är lämpligt.

Ett beslut om introduktionsjobb kan tas för upp till 12 månader i taget. Om anställningen är kortare än 12 månader lämnas stödet så länge anställningen pågår. Oavsett längden på anställningsperioden kan ett beslut om förlängning göras, men förlängningen görs som längst 12 månader åt gången. En förutsättning för att ta beslut om förlängning när stödet har varat i minst 12 månader är att personen bedöms ha behov av en längre tids anställning för att kunna etablera sig på arbetsmarknaden. Den sammanlagda stödtiden får inte överstiga 24 månader.

Nystartsjobb

Nystartsjobb är ett beslut om ekonomiskt stöd till en arbetsgivare och inte ett arbetsmarknadspolitiskt program. Lagen om anställningsskydd gäller och en anställning med nystartsjobb kvalificerar till ersättning från arbetslöshetsförsäkringen.

Nystartsjobben bygger på en rättighetslagstiftning. Detta betyder att det inte görs

någon arbetsmarknadspolitisk bedömning eller sker något samråd med en arbetstagarorganisation inför ett beslut. Arbetsgivaren ska erbjuda lön och andra anställningsförmåner som följer av kollektivavtal, eller som i väsentliga delar är likvärdiga med förmåner enligt kollektivavtal. Målgruppen för nystartsjobb är personer som varit utan arbete en längre tid och en person kan kvalificera sig för ett nystartsjobb på flera olika grunder. Personen kan:

- Under en kvalificerande tid ha varit arbetslös eller deltagare i program.
- Ha haft ett skyddat arbete vid Samhall AB.
- Ha fått ersättning från andra myndigheter (sjukpenning, rehabiliteringspenning alternativt sjuk- eller aktivitetsersättning).
- Ha en pågående etableringsplan.
- Inom de tre senaste åren fått uppehållstillstånd eller uppehållskort i egenskap av familjemedlem till EES-medborgare.
- Ha dömts till fängelse och beviljats vistelse utanför anstalt eller varit villkorligt frigiven.

- Därtill finns särskilda villkor för personer i jobb- och utvecklingsgarantin.

För arbetsgivare gäller följande:

- Ska vara en juridisk person eller en fysisk person som bedriver näringsverksamhet.
- Stöd till en arbetsgivare som den arbetssökande är eller har varit anställd hos med nystartsjobb lämnas endast om den arbetssökande, sedan den första anställningen avslutats, på nytt uppfyller villkor för nystartsjobb.
- Stöd får endast lämnas under förutsättning att arbetsgivaren intygar att lön och andra anställningsförmåner följer av kollektivavtal eller i väsentliga delar är likvärdiga med förmåner enligt kollektivavtal i branschen.
- Stöd får inte beviljas om arbetsgivaren har näringsförbud, skatteskulder som lämnats till Kronofogdemyndigheten för indrivning eller betalningsanmärkning som inte är obetydlig.
- Stöd får endast beviljas om arbetsgivaren är registrerad som arbetsgivare hos Skatteverket vid beslutstillfället.
- Stöd får lämnas för såväl tillsvidareanställningar som tidsbegränsade anställningar och provanställningar.

Hur mycket arbetsgivaren kan få i ersättning beror på hur gammal den arbetssökande är, hur länge personen varit arbetslös samt på vilken grund personen kvalificerar sig för stödet. Arbetsgivaren kan antingen få ersättning motsvarande en normal arbetsgivaravgift (31,42 procent⁴), 2 gånger arbetsgivaravgiften eller 2,5 gånger arbetsgivaravgiften.

Tiden en arbetsgivare kan få stöd varierar från sex månader till två år. Detta avgörs av tiden som den arbetssökande varit arbetslös samt arbetssökandes ålder. Såväl stödets nivå som tiden med stöd ökar ju längre från arbetsmarknaden personen bedöms stå. Sedan den 1 november 2017 är subventionstaket 20 000 kronor.

Extratjänst och modernt beredskapsjobb

Målgruppen för extratjänster och moderna beredskaps jobb utgörs av:

- Personer som har deltagit i jobb- och utvecklingsgarantin i minst 450 dagar (som det kan lämnas ersättning för).
- Personer 20 år eller äldre som har en pågående etableringsplan hos Arbetsförmedlingen, eller under de senaste 12 månaderna har avslutat sin etableringsplan, eller inom de senaste 36 månaderna - beviljats uppehållstillstånd eller - har ett uppehållskort i egenskap av familjemedlem till en EU/EES- medborgare.

Extratjänster kan beviljas till kommunala verksamheter eller statliga myndigheter under förutsättning att arbetsuppgifterna inte utförs inom verksamhet där

myndigheten erbjuder varor eller tjänster på en marknad. Extratjänster kan även ges av privata arbetsgivare inom ett antal offentligt verksamheter. Utöver välfärden och den offentliga sektorn kan extratjänster även beviljas inom ytterligare ett antal verksamhetsområden förutsatt att ett antal villkor är uppfyllda.

Moderna beredskapsjobb är ett regeringsuppdrag där myndigheterna ska erbjuda jobb med lägre kvalifikationskrav åt personer som står långt ifrån arbetsmarknaden. Till utformning och regelverk är modernt beredskapsjobb identiskt med extratjänst.

Ekonomiskt stöd för lönekostnader lämnas med 100 procent till arbetsgivares genom att arbetsgivarens skattekonto krediteras. Endast den del av bruttolönen som vid heltidsarbete uppgår till högst 20 000 kronor per månad och de avgifter som ska betalas på denna del, ska ligga till grund för stödet. Vid deltidsarbete minskas stödet i förhållande till arbetstiden.

Ett beslut kan tas för upp till 12 månader i taget. Om anställningen är kortare än 12 månader lämnas stödet så länge anställningen pågår. Oavsett längden på anställningsperioden kan ett beslut om förlängning göras, men förlängningen görs som längst 12 månader åt gången. Den sammanlagda stödtiden får inte överstiga 24 månader.

Yrkesintroduktion

Syftet med stöd för yrkesintroduktionsanställning är att ge arbetssökande möjlighet arbetsplatsförlagt lärande samtidigt som de erbjuds en anställning med lön. Under en yrkesintroduktionsanställning erbjuds en person, såväl med som utan relevant erfarenhet i yrket, utbildning eller handledning under en del av arbetstiden.

Målgruppen för yrkesintroduktionsanställning utgörs av:

- Ungdomar som är 15-24 år och saknar relevant yrkeserfarenhet, eller är 15-24 år med relevant yrkeserfarenhet och som har varit arbetslös och inskriven som arbetssökande hos Arbetsförmedlingen i sammanlagt 90 kalenderdagar under en ramtid om 4 månader räknat från dagen före beslutstillfället.
- Långtidsarbetslösa som har fyllt 25 år och är anmäld som arbetssökande hos Arbetsförmedlingen, och under en ramtid om 15 månader, räknat från dagen före beslutstillfället, varit arbetslös på heltid i totalt 12 månader, varav de senaste 6 månaderna ska ha varit sammanhängande.
- Personer 25 år eller äldre som har en pågående etableringsplan hos Arbetsförmedlingen, eller under de senaste 12 månaderna har avslutat sin etableringsplan, eller inom de senaste 36 månaderna - beviljats uppehållstillstånd kvalificerande för traineejobb, eller - har ett uppehållskort i egenskap av familjemedlem till en EU/EES- medborgare.

Utgångspunkten för lönen ska vara det centrala avtalet om löner och anställningsvillkor i branschen. Lönen reduceras med utbildnings- och handledningsandelen. Om tiden med utbildning eller handledning är 25 procent eller mer av arbetstiden ska lönen motsvara minst 75 procent av lönen för en anställning utan utbildning eller

handledning. Om tiden med utbildning eller handledning är mindre än 25 procent av arbetstiden, ska lönen minst motsvara den andel av arbetstiden som inte är utbildning eller handledning.

Taket för stödet är det belopp som skulle ha betalats vid en bruttolön om 18 750 kronor per månad. Ekonomiskt stöd för handledning utbetalas med 115 kr per anställd och dag, om anställningen är på heltid. Om anställningen är på deltid minskas stödet i förhållande till arbetstiden.

9.3 Särskilda insatser för personer med funktionsnedsättning

Andelen inskrivna personer med funktionsnedsättning som medför nedsatt arbetsförmåga på Arbetsförmedlingen är relativt hög. Av samtliga inskrivna på Arbetsförmedlingen det fjärde kvartalet 2017 hade 27 procent en dokumenterad funktionsnedsättning som medför nedsatt arbetsförmåga. Det kan jämföras med 15 procent i befolkningen enligt statistik från SCB.¹³

Två tydliga förklaringsfaktorer ligger bakom denna skillnad. Dels är arbetslösheten högre bland personer med funktionsnedsättning än övriga befolkningen, dels är en stor andel av de med funktionsnedsättning som medför nedsatt arbetsförmåga inskrivna på Arbetsförmedlingen även efter att de erhållit ett arbete med eller utan subvention.

Arbetsförmedlingen har ett antal olika subventionerade anställningar för att kompensera en nedsatt arbetsförmåga. Syftet är att ersätta det produktionsbortfall som uppstår till följd av en persons nedsatta arbetsförmåga. De två av vanligaste typerna av subventionerade anställningar inom ramen för myndighetens ”särskilda insatser för personer med funktionsnedsättning som innebär nedsatt arbetsförmåga” är lönebidrag och trygghetsanställning, med omkring 27 000 respektive 35 000 deltagare i augusti 2018.

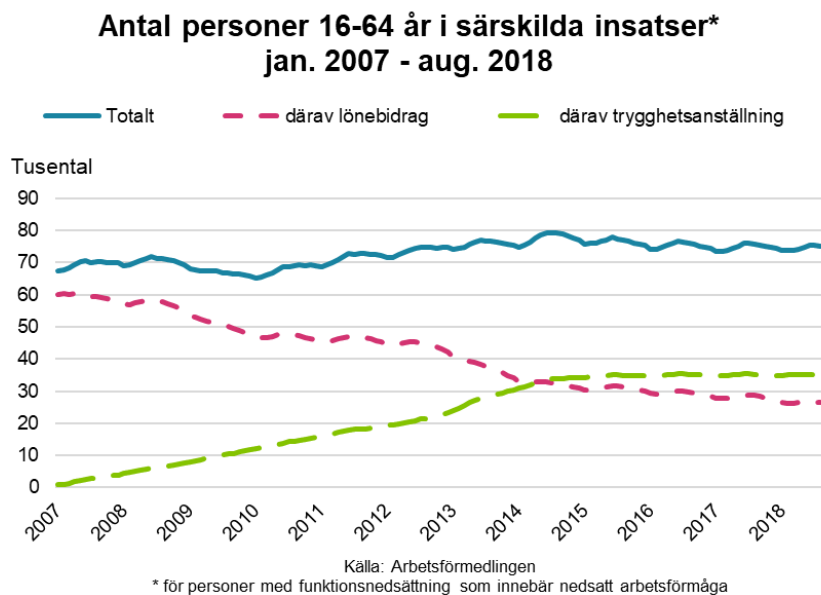
Antalet personer i särskilda insatser har förändrats i mindre omfattning under de senaste åren. I augusti 2018 var omkring 75 000 personer i någon av de särskilda insatserna. Under den observerade perioden har det inte skett några stora regelförändringar som påverkat helhetsbilden av de subventionerade anställningarna för personer med funktionsnedsättning.

Deltagarna i särskilda insatser skiljer sig på flera sätt från de personer som tar del av någon annan subventionerad anställning. En klar majoritet, åtta av tio, av personerna i någon av de särskilda insatserna är född i Sverige. Det kan jämföras med var fjärde i någon annan subventionerad anställning. En del av förklaringen kan vara att det tar tid för nyanlända att få en bedömning av en eventuell funktionsnedsättning.

Drygt hälften av personerna som är i en särskild insats har en gymnasieutbildning. Det kan jämföras med var tredje person som har någon annan subventionerad anställning. Samtidigt är andelen med eftergymnasial lägre bland personer som är i

¹³ ”Situationen på arbetsmarknaden för personer med funktionsnedsättning 2017”, Information om utbildning och arbetsmarknad 2018:2, Statistiska centralbyrån (SCB).

en särskild jämfört med personer som är i någon annan subventionerad anställning (13 procent jämfört med 25 procent).

Utöver lönesubventioner har Arbetsförmedlingen ett stort antal insatser och program som riktar sig till den arbetssökande eller den anställda för att underlätta att erhålla eller behålla en anställning.

Som exempel kan nämnas bidrag för personligt biträde, SIUS (särskild stödperson för introduktions- och uppföljningsstöd), utprovning av arbetshjälpmedel och anpassning av arbets-/studieplats och psykosocialt anpassningsstöd. Den sistnämnda metoden riktar sig till både arbetstagare och arbetsgivare och fokuserar på det psykosociala samspelet på arbetsplatsen.

9.4 Översikt av Arbetsförmedlingens särskilda insatser.

Lönebidrag

Lönebidrag innebär ekonomiskt bidrag till arbetsgivare vid anställning av en person med funktionsnedsättning som kompensation för nedsatt arbetsförmåga. Målet är att arbetstagaren efter en tid ska övergå till en osubventionerad anställning.

Utvecklingsanställning

Lönebidrag för utveckling i anställning är för arbetssökande som är i behov av anställning för att pröva eller utveckla sin arbetsförmåga i förhållande till vissa arbetsuppgifter eller arbetsmarknaden i stort. Målet är att arbetsförmågan ska utvecklas för att personen ska finna och få ett arbete med eller utan stöd.

Trygghetsanställning

Lönebidrag för trygghet i anställning för arbetssökande som är i behov av ett långvarigt stöd för att behålla en anställning.

Utvecklingsanställning, Sysseleättningsfasen – Samhall

Målgruppen är personer med funktionsnedsättning som medför nedsatt arbetsförmåga som har långa tider utan arbete. Unga vuxna under 30 år ska prioriteras. Arbetsförmedlingen bedömer för vilka personer insatsen kan vara mest lämplig.

Offentlig skyddad anställning

Syftet är att erbjuda möjlighet till en anställning med utvecklande och rehabiliterande inslag. Målet är att ett skyddat arbete på sikt ska leda till arbete på den reguljära arbetsmarknaden.